

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

Навчально-науковий Інститут енергетичної, інформаційної та транспортної
інфраструктури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІ ЕІТІ

«*Сідлис*» Білецький І.В.)
(ПІБ)
2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Системний аналіз

вид дисципліни, шифр за ОП	<i>вибіркова, ВК П1.6</i>
семестр	<i>7-й</i>
кількість кредитів ЄКТС	<i>4</i>
форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>
кафедра	<i>комп'ютерних наук та інформаційних технологій</i>

для здобувачів вищої освіти:

рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
спеціальність	<i>126 Інформаційні системи та технології</i>
освітня програма	<i>Інформаційні системи та технології</i>
форма навчання	<i>денна</i>

2020 – 2021 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Розробники Робочої програми з дисципліни

Прізвище та ініціали	Посада	Науковий ступінь, вчене звання	Підпис
Штельма О.М.	ст. викладач		
	olga.shtelma@kname.edu.ua		

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Протокол від « 5» жовтня 2020 року № 5

Завідувач кафедри (Новожилова М.В.)
підпис прізвище та ініціали

Робоча програма навчальної дисципліни відповідає Освітній програмі Інформаційні системи та технології

Гарант освітньої програми (Литвинов А.Л.)

1. Мета дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для використання системного підходу, його принципів та методів у дослідженні та проектуванні складних організаційно-технічних систем, формування навичок використання інструментарію підтримки прийняття рішень, обчислювальних засобів для вирішення практичних системних задач у сфері проектування інформаційних систем.

2. Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на дисципліну «Вища математика», «Прикладні задачі дискретного аналізу».

3. Результати навчання

Програмний результат навчання*	Методи навчання	Форми оцінювання	Результати навчання за дисципліною
ПРН 14. Вміти застосовувати методи системного аналізу, моделювання, ідентифікації та числові методи для розроблення математичних та імітаційних моделей елементів та систем автоматизації в цілому, для аналізу якості їх функціонування із використанням новітніх комп'ютерних систем та технологій.	Словесні, наочні, практичні	Усне опитування, тестування в Moodle, усний захист звітів з практичних робіт, захист розрахунково-графічної роботи Екзамен (письмово за білетами)	Знати теоретичні і практичні основи методології системного аналізу для дослідження складних проблем різної природи, основні поняття, що використовуються в теорії систем та системному аналізі Знати методи системного аналізу та моделювання бізнес-процесів об'єктів комп'ютеризації, методи аналізу і синтезу науково-технічної, природничо-наукової та загальнонаукової інформації та її документування. Знати методи формалізації системних завдань, що мають суперечливі цілі, невизначеності та ризики Вміти застосовувати методологію системного аналізу в процесі вирішення науково-технічних та соціально-економічних завдань і розроблення інформаційних систем та технологій Вміти здійснювати системний аналіз об'єктів комп'ютеризації, моделювати складні організаційно-технічні системи, управляти ІТ-проектами, генерувати нові ідеї і варіанти розв'язання задач.

4. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Системний аналіз

Змістовий модуль 1 Предметна область та основні поняття системного аналізу

Розглядаються питання щодо визначення системного аналізу як методології дослідження складних проблем. Розглянута побудова системних моделей проблемних ситуацій. Частина матеріалу модуля присвячена опису та структурі системи. Розглянуто принципи, підходи і методи системного аналізу.

Змістовий модуль 2 Системний аналіз бізнес-процесів об'єктів комп'ютеризації

Розглядаються питання щодо визначення системного аналізу організацій. Частина матеріалу модуля присвячена системному аналізу управління бізнес-процесами. Також розглядається тема системний аналіз рішень з інформаційного забезпечення.

Змістовий модуль 3. Розкриття невизначеностей та аналіз багатofакторних ризиків

Розглядаються причини, джерела, фактори та види невизначеностей у задачах системного аналізу. Частина матеріалу модуля присвячена задачам та методам системного аналізу багатofакторних ризиків

5. Структура навчальної дисципліни

Змістові модулі та теми (номери)	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ (3 семестр)	120	15	30		75
Змістовий модуль 1	30	6	12		12
Змістовий модуль 2	30	6	12	–	12
Змістовий модуль 3	15	3	6		6
Індивідуальне завдання	30				30
Підсумковий контроль	15			–	15

6. Теми лекцій

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1		
Побудова системних моделей проблемних ситуацій	Системність як загальна властивість світу. Розвиток системного підходу. Системний аналіз як методологія дослідження складних проблем.	2
Поняття і закономірності системного аналізу	Поняття системи і її складових. Опис системи. Структура системи.	2
Методи системного аналізу	Принципи, підходи і методи системного аналізу. Аналіз і синтез. Декомпозиція. Агрегація. Загальний підхід до вирішення проблем.	2
Змістовий модуль 2		
Системний аналіз організацій	Поняття і види організацій. Поняття і вимоги до моделі проблемної області.	1
Системний аналіз функціональної структури управління	Організаційна структура управління. Функціонально-орієнтована структура управління.	2
Системний аналіз управління бізнес-процесами	Процесний підхід до управління організацією: виникнення, термінологія, стандарти, принципи. Стандарти та методології моделювання бізнес-процесів.	2
Системний аналіз рішень з інформаційного забезпечення	Поняття і склад інформаційного забезпечення.	1
Змістовий модуль 3		
Розкриття невизначеностей у задачах системного аналізу	Причини, джерела, фактори та види невизначеностей у задачах системного аналізу.	1
Задачі та методи системного аналізу багатофакторних ризиків	Поняття, види, функції, умови виникнення та класифікація ризиків. Аналіз та управління ризиком.	2

7. Теми практичних занять

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1		
Побудова системних моделей проблемних ситуацій	Розв'язання проблемних ситуацій у системному аналізі. Поняття проблемної ситуації.	2
Поняття і закономірності системного аналізу	Види систем. Закономірності систем.	6
Методи системного аналізу	Принципи, підходи і методи системного аналізу. Аналіз і синтез. Декомпозиція. Агрегація. Загальний підхід до вирішення проблем.	4
Змістовий модуль 2		
Системний аналіз організацій	Формалізація діяльності організації.	2
Системний аналіз функціональної структури управління	Моделювання організаційної структури управління.	4
Системний аналіз управління бізнес-процесами	Процесний підхід до управління організацією: виникнення, термінологія, стандарти, принципи. Стандарти та методології моделювання бізнес-процесів.	4
Системний аналіз рішень з інформаційного забезпечення	Поняття і склад інформаційного забезпечення.	2
Змістовий модуль 3		
Розкриття невизначеностей у задачах системного аналізу	Елементи теорії статистичних рішень. Прийняття рішень в умовах конфлікту.	3
Задачі та методи системного аналізу багатофакторних ризиків	Оцінювання складних систем на основі теорії корисності. Метод дерева рішень.	3

8. Індивідуальне завдання (ІЗ)

Вид: розрахунково-графічна робота

Назва: Аналіз багатофакторних ризиків

Мета: придбання навичок з розв'язку задач системного аналізу багатофакторних ризиків

9. Методи контролю та порядок оцінювання результатів навчання

Система поточного контролю базується на застосуванні таких форм контролю:

- усне опитування за матеріалами лекцій;
- усне опитування за результатами виконаного практичного заняття;
- тестування у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE;
- захист розрахунково-графічної роботи

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться письмово за екзаменаційними білетами.

Структура навчальної дисципліни і розподіл балів

Змістові модулі	Максимальна кількість балів		
	усього	практ.	сам. роб.
МОДУЛЬ (семестр)	100		
Змістовий модуль 1	20	10	10
Змістовий модуль 2	20	10	10
Змістовий модуль 3	20	10	10
Індивідуальне завдання	10	-	10
Підсумковий контроль	30	-	-

Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання, звіти з лабораторних занять тощо)	Розподіл балів
Змістовий модуль 1	20
Практичне завдання «Розв'язання проблемних ситуацій у системному аналізі» (звіт з практичної роботи), усний захист	3
Практичне завдання «Опис та структура системи» (звіт з практичної роботи), усний захист	3
Практичне завдання «Види та закономірності систем» » (звіт з практичної роботи), усний захист	4
Завдання до самостійної роботи «Методи системного аналізу» (звіт з роботи, захист)	5
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ1 (тест в Moodle)	5
Змістовий модуль 2	20
Практичне завдання «Поняття і вимоги до моделі проблемної області.» (звіт з практичної роботи), усний захист	3
Практичне завдання «Моделювання організаційної структури управління» (звіт з практичної роботи), усний захист	4

Види завдань та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання, звіти з лабораторних занять тощо)	Розподіл балів
Практичне завдання «Стандарти та методології моделювання бізнес-процесів.» (звіт з практичної роботи), усний захист	3
Завдання до самостійної роботи «Поняття і склад інформаційного забезпечення.» (звіт з роботи, захист)	4
Контрольна робота за матеріалом ЗМ2	6
Змістовий модуль 3	20
Практичне завдання «Елементи теорії статистичних рішень» (виконаний розрахунок по завданню), усне опитування	5
Практичне завдання «Оцінювання складних систем на основі теорії корисності» (звіт з практичної роботи), усний захист	5
Завдання до самостійної роботи «Аналіз та управління ризиком» (звіт з роботи, захист)	6
Підготовка до здачі екзамена	4
Індивідуальне завдання (РГР)	10
Підготовка розрахункової частини	7
Презентація та захист РГР	3
Підсумковий контроль – екзамен	30
Теоретичне питання 1	10
Задача 1	10
Задача 2	10
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диф. заліку	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

10. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Федоров М.В., Хренов О.М., Штельма О.М. Конспект лекцій з дисципліни «Системний аналіз». — Х.: ХНУМГ, 2018. - 62 с.

<https://eprints.kname.edu.ua/49265/1/2017%20256%D0%9B%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%20%D0%A1%D0%90%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%9A%D0%9D%20%2811%29%20.pdf>

2. Федоров М.В., Хренов О.М. Методичні вказівки до практичних занять, розрахунково-графічної роботи та самостійної роботи з дисципліни «Системний аналіз» — Х.: ХНУМГ, 2018. - 48 с.

<https://eprints.kname.edu.ua/48844/1/2017%20%D0%BF%D0%B5%D1%87.%20437%D0%9C%20..pdf>

3. Штельма О.М. Дистанційний курс з дисципліни «Системний аналіз» –

<https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1352>

Рекомендована основна література та інформаційні ресурси

1. Швець С.В., Швець У.С. Основи системного аналізу : навчальний посібник / С.В. Швець, У.С. Швець. –Суми : Сумський державний університет, 2017. –126с.

2. Прокопенко Т.О. Теорія систем і системний аналіз : навч. посіб. [Електронний ресурс] / Т.О. Прокопенко ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2019. – 139 с.

3. Шамровський О.Д. Системний аналіз: математичні методи та застосування : навч. Посібник / О.Д. Шамровський. – Львів : Магнолія. - 275 с.

4. Добротвор І.Г., Саченко А.О., Буяк Л.М. Системний аналіз: навчальний посібник / І.Г. Добротвор, А.О. Саченко, Л.М. Буяк. – Тернопіль: ТНЕУ, 2019. - 200с.

Обладнання, устаткування, програмні продукти

Найменування комп'ютерної лабораторії, її площа	Модель і марка персональних комп'ютерів, їх кількість	Найменування пакетів прикладних програм (у тому числі ліцензованих)	Доступ до Інтернету, наявність каналів доступу (так/ні)
Лабораторія комп'ютерних і мікропроцесорних систем та пристроїв № 218Ацк	12 11 Impression Intel Celeron J1800, ОЗУ 4 ГБ, HDD 500 ГБ (2015, 2016, 2018) 1 Solti Intel Celeron J1800, ОЗУ 4 Гб, HDD 500 Гб (2014) БФП Epson M2170	- Office Pro 2013 Rus OLP NL Academy	так

Практичні роботи виконуються на комп'ютерах, інше обладнання не використовується.